

Nr 43.

Av herr **Ekman, K. J.**, om bibehållande av Svenska kyrkans diakonistyrelsens tjänstebrevsrätt.

I statsverkspropositionen, sjätte huvudtiteln, punkt 2, å sid. 176 har Kungl. Maj:t sagt sig vilja bereda riksdagen tillfälle att uttala sig angående ifrågasatt begränsning av nu gällande tjänstebrevsrätt, så att vissa institutioner m. fl., som nu åtnjuta sådan rätt, skulle mista densamma.

Bland dessa senare institutioner är även *svenska kyrkans diakonistyrelse*. Denna institution — vilken *icke* är att förväxla med de inom riket befintliga diakon- och diakonissanstalterna, utan utgör en rent statskyrklig institution, inlemmad i den offentliga statskyrkliga organisationen (se statskalendern) — upprättades på kyrkomötets begäran genom nådigt beslut den 4 februari 1910 och fick sina stadgar av Kungl. Maj:t, efter kyrkomötets hörande, fastställda den 9 december 1910.

Kungl. Maj:t har i frågan anslutit sig till ett av statskontoret och generalpoststyrelsen framlagt förslag, till vilket även statens organisationsnämnd med några mindre avvikelser anslutit sig. Förslaget bygger på den principen (statsv. prop. sid. 162, överst), att »tjänstebrevsrätt borde alltjämt åtnjutas av — förutom ämbetsverk och myndigheter, som vore organ för statsförvaltningen — anstalter och institutioner, som avsåge allmänna ändamål av den betydelse, att desamma ansetts böra helt tillgodoses genom statsverkets försorg. Sådana anstalter och institutioner, som avsåge ändamål, vilka befunnits böra ombesörjas av kommuner eller av stiftelser eller enskilda sammanslutningar och föreningar, syntes däremot icke — även om statsbidrag för ändamålet i större eller mindre omfattning utginge — böra i allmänhet åtnjuta tjänstebrevsrätt.»

Alltså: å *ena sidan* rent statliga institutioner och ändamål, å *andra sidan* kommuner, stiftelser, enskilda sammanslutningar och föreningar.

Diakonistyrelsen tillhör ingendera av dessa kategorier: den är en *statskyrklig institution*. På samma sätt med *domkapitlen*. De falla icke heller in under någondera av de utav myndigheterna och Kungl. Maj:t omnämnda kategorierna. *Pastorsexpeditionerna* i församlingarna likaså. De tillhöra den kyrkliga kommunen. Men det har icke fallit Kungl. Maj:t in att beröva domkapitlen eller pastorsexpeditionerna deras tjänstebrevsrätt. Lika litet bör det kunna ifrågasättas att beröva *diakonistyrelsen* och *ärkebiskopen i sin egenskap av denna styrelsens självskrivne ordförande* deras tjänstebrevsrätt.

Det är visserligen sant, att diakonistyrelsens verksamhet helt och hållet bestrides genom kollektor och frivilliga gåvor. Men detta är blott ytterligare ett skäl att låta diakonistyrelsen behålla sin tjänstebrevsrätt. Dess utgifter för porton uppgå årligen till den betydande summan av omkring 8,000 kronor, beroende på den vidlyftiga korrespondens, som måste föras med samtliga domkapitel och pastorsämbeten i riket. Det kan icke vara rimligt, att dessa 8,000 kronor varje år skola tagas ur de små gåvor, som från mestadels folk i små ekonomiska omständigheter givas till »en rikare utveckling av församlinglivet och den kristliga kärleksverksamheten», som det är diakonistyrelsens uppgift att främja.

Så länge statskyrkan äger bestånd, bör det *kyrkans officiella organ*, som diakonistyrelsen är, lika väl som domkapiteln och pastorsexpeditionerna bibehållas vid den diakonistyrelsen allt ifrån dess tillkomst år 1910 tillerkända tjänstebrevsrätt.

Jag yrkar alltså,

att riksdagen, i samband med prövningen av det utav Kungl. Maj:t under punkt F:2 (55) i sjätte huvudtiteln begärda ordinarie förslagsanslaget till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser, måtte uttala, att den tjänstebrevsrätt, som för närvarande tillkommer svenska kyrkans diakonistyrelse, bör bibehållas.

Ett exemplar av diakonistyrelsens stiftelseurkund och stadgar bifogas.

Stockholm den 20 januari 1932.

K. J. Ekman,

Jönköpings län.

Transsumt av cirkulär till samtliga eklelesiastika konsistorier i riket ang. inrättande av en svenska kyrkans diakonistyrelse.

GUSTAF, med Guds Nåde, Sveriges, Götes och Vendes Konung. Vår ynnest och nådiga benägenhet med Gud Allsmäktig! Sedan i andelning av Kyrkomötets underdåniga framställning förslag blivit uppgjort till ordnande av den kyrkliga verksamheten för församlings- och själavård samt välgörenhet, har Kyrkomötet, som lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget, i underdånig skrivelse den 23 november 1909 anhållit, det Oss täcktes dels för tiden intill utgången av det kalenderår, under vilket nästa kyrkomöte komme att hållas, tillsätta en styrelse att under namn av svenska kyrkans diakonistyrelse ordna ifrågakvarande verksamhet, dels ock utfärda provisoriskt reglemente för nämnda styrelse; och har Kyrkomötet tillika hemställt, att Oss täcktes fastställa vissa av Kyrkomötet i dess skrivelse intagna grunder för ifrågakvarande kyrkliga institution.

Efter nådig remiss har ärkebiskopen i underdånig skrivelse den 25 januari 1910 avgivit förslag till provisoriskt reglemente för svenska kyrkans diakonistyrelse samt yttrat sig angående en av Kyrkomötet i mom. 2 av de i dess

skrivelse intagna grunder för diakonistyrelsen föreslagen bestämmelse i fråga om tiden för val av ledamöter i styrelsen.

Vid föredragning av detta ärende hava Vi funnit gott fastställa följande grunder för svenska kyrkans diakonistyrrelse:

1. Svenska kyrkans diakonistyrrelse har till uppgift att i samarbete med präster och lekmän inom församlingarna och i samförstånd med stiftsstyrelserna verka för en rikare utveckling av församlingslivet och den kristliga kärleksverksamheten inom den svenska kyrkan.

4. Varje år skall på fjärde böndagen eller, där så befinnes lämpligt, å annan dag, som av vederbörande konsistorium bestämmes, kollekt i alla rikets kyrkor upptagas till främjande av den verksamhet, diakonistyrelsen har att utöva. De medel, som därvid inflyta, skola före varje års slut insändas till konsistorierna, vilka det åligger att medlen snarast möjligt redovisa till diakonistyrelsen.

Frivilliga gåvor, vilka i övrigt må bliva för ifrågavarande ändamål givna och ej omedelbart till diakonistyrelsen överlämnas, är vederbörande pastorsämbete pliktigt att mottaga och ofördröjligen insända antingen till diakonistyrelsen eller till vederbörande konsistorium. I senare fallet redovisas medlen på enahanda sätt som om kollektmedlen är sagt. Har särskild föreskrift av givaren fogats vid gåvan, skall sådant tillkännagivas vid medlens insändande och redovisning.

Detta meddela Vi Eder för kännedom och efterrättelse.

Stockholms slott den 4 februari 1910.

Under Hans Maj:ts

Min Allernådigste Konungs och Herres sjukdom,

enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF

P. E. Lindström.

Transsumt av Kungl. Maj:ts nådiga stadgar för Svenska Kyrkans Diakonistyrrelse.

Givna Stockholms slott den 9 december 1910.

§ 1.

Svenska kyrkans diakonistyrrelse har till uppgift att i samarbete med präster och lekmän inom församlingarna och i samförstånd med stiftsstyrelserna verka för en rikare utveckling av församlingslivet och den kristliga kärleksverksamheten inom svenska kyrkan.

§ 2.

1. För fullgörande av sin uppgift skall svenska kyrkans diakonistyrrelse verka huvudsakligen genom att, utöver vad i de särskilda församlingarna och stiftens äger rum eller lämpligen kan ske, anskaffa för ändamålet erforderliga hjälpmedel och uppväcka lekmannakrafter till deltagande i arbetet för de syften, styrelsen jämlikt sin uppgift har att främja, samt för detta arbete åstadkomma ändamålsenlig gemenskap.

2. I enlighet härmed äger diakonistyrelsen att, i den mån omständigheterna medgiva och styrelsen finner lämpligt:

a) främja spridningen av och eventuellt utgiva periodiska och andra skrifter, avsedda att tjäna det syfte, för vilket styrelsen arbetar;

b) upprätta och underhålla en byrå, från vilken upplysningar, råd och hjälp kunna erhållas inom området för styrelsens verksamhet;

c) utsända lämpliga ombud att väcka intresse för och sprida kunskap i verksamhetsgrenar, som styrelsen har att främja;

d) då styrelsens medverkan påkallas, stödja och främja sådan av andra än styrelsen själv och dess organ utövad verksamhet, som överensstämmer med styrelsens uppgift; samt att

e) i övrigt inom området för sin befogenhet vidtaga åtgärder, som kunna främja kristlig tro och kärleksverksamhet inom svenska kyrkan.
